

Ali še veš dohtar Kukovec, kaj ti je kmet zaklical, ko si tako gromel proti nemškemu poduku? No, hočemo ti pomagati, da si tvoje itak preveč rabljene butice ne bodeš trudil! Kmet ti je na tem shodu zaklical velepomembne besede: **„Ti dohtar, kaj nas bodeš ti učil? Ako ti ne bi bil obiskoval šole z nemškim podukom, ti bi bil sedaj za hlapca, nikdar pa za dohtarja!“**

Toda tudi jako učen je dohtar Kukovec! Zaklical je med drugim tudi — sevé brez vse baharije (!) — te le besede: „Jaz pa znam sedem šprah!“

Kmet pa mu reče na to: „Dobro, ako jih znate, naučili ste se jih s pomočjo nemškega jezika in vi lahko živite od tega znanja, mi pa se moramo preživeti s pomočjo naših žuljevih rok, zakaj pa nam potem branite znanje drugih jezikov?“

Da, tudi jako olikan je gospod dohtar Kukovec! Izrekel je med drugim tudi te le besede: „Ako bode jutri srečali kakega nemčurja, pljunite na njega!“

K temu ne bodemo ničesar pripomnili, toda mislimo, da je človek, kateri veli, da bi se morali ljudje, ako se srečajo, iz zgolj političnega sovraštva pozdravljati s tem, da pljune eden na družega — slabši, kakor najzadnji gorski pastir.

In župnik iz Spodnje Poskave velečastiti gosp. Heber?

Ta gospod je pokazal, da ga nikakor zastonj ne ljubijo njegovi farani in vsi drugi, ki ga poznajo. Ko je videl, kako nastopajo prvaki — je odišel, češ, teh reči nočem in ne morem poslušati!

Čast Vam, častiti gospod župnik!

A drugačni pa so bili nekteri drugi!

Ti gospod Pogorelec Matevž, zakaj pa ne prodajaš svoje vode samo slovenskim prebivalcem na Pragarskem? Kaj ne, nemški groši so ti dobri, zato pa znaš tudi tako regimentno po Nemcih udrihati!

Ogoljufan hudobec.

V dobrih starih časih je živel kovač, ki je bil razun svojih desetih otrok vse dolžan. Zato so mu neusmiljeni upniki sklenili prodati hišo, živino, pohištvo in druge reči.

Ko je nato v nedeljo zjutraj pred cerkvijo boben zapel:

Brbombrbo, brbombrbo,

Kovaču vse prodano bo,

javkala je njegova žena, jokala njegova deca, da bi se je usmilil še trd kamen; pa žlahta, čeravno je imela pod palcem, ni mu hotela pomagati, bila je trša od gorskih skal.

Dan licitacije se je bližal, bližal, toda pomoči ni bilo od nikoder. Kovaču je hotelo počiti srce od same žalosti, tako ga je nadloga tlačila. Ni mogel več gledati otožnih obrazov družine, zbežal je v temni gozd, privezal na močno bukovo vejo vrv (štrik), da bi si končal življenje.

Tu stopi pred njega lovec v zeleni obleki in z dolgim petelinovim peresom za klobukom ter mu zakliče: „Kaj počenjaš neumni krt? Obesiti se hočeš

Matevžek, Matevžek, kaj bode, ako ne bode Nemeč več hotel tvoje vode piti?

Toda gotova istina je, da bode ostala Zgornja in Spodnja Polskava na svetu, gotova istina je, da se Pragersko ne bode pogreznilo, čeprav „Kristin virt“ ne ve, kaj tu in tam na kakem shodu počenja. Ali ga ni sram, njega, ki Kristusa nosi, ali ne ve, kako bi stradal, ako ne bi bilo nemških grošev?

Dragotin Hrastnik, zakaj pa ti jemlješ kaj naših nemške groše? Zakaj pa stoji tvoja vila na Pragarskem, ako so ti „nemčurji“ zares tako hudobni?

Jurist Sagadin, ali veš, kdo ti je dajal hrano v Mariboru? Bolje bi bilo, ako bi učil svojega brata.

In ti posojilnični gostilničar iz Slovenje Bistrice?

Vsi, vsi od prvega do zadnjega, kateri ste hoteli na Spodnji Polskavi dne 23. p. m. kmete iz okolice spraviti pod svoj jarem, vsi ste se grozno opekli.

Ljudstvo noče vaših hujskarij, ljudstvo noče vašega hinavstva, ker je prepametno!

In rezolucije? Vse so skovane po enem in istem kopitu, iz vsake donijo znane besede: „Tvoji kmeti jim!“ Enoglasno so bile sprejete, toda samo od tistih, ki so jih sestavili.

Brezkončna, nepopisna je bedarija, s katero va kmete hočejo nekateri voditi za nos.

Kmetje, kjerkoli bodejo zopet nastopili na ljudskih shodih tako zvani prvaki slovenskega ljudstva, pokažite jim vaše misli o njihovih govorih tako odločno, kakor se je to zgodilo v Spodnji Polskavi.

Celjski okrajni zastop.

V petek dne 21. p. m. se je vršila seja celjskega okrajnega zastopa. V tej seji je poročal dohtar Serner, kateri je iz golj „ljubezni“ do slovenskega kmeta postal iz ubogega slovenskega dijaka v malo letih

zavoljo revščine, pod tvojimi nogami pa leži srebro in zlato!“

Mojster pogleda na tla in zapazi resnično mnogo praprotjo ležati veliko zlatov, popolnoma novih in lepo bliščečih. Oj, kako je svetlo zlato siromaka odločno! Hitro je skočil z drevesa in hotel denarje priti brati.

„Oho, ne tako hitro!“ rekel je zeleni, „to zlato je moje. Če ga hočeš imeti, moraš mi zapisati svojo dušo.“

Zdaj je padlo kovaču srce v hlače, kajti spoznal je, da stoji pred njim sam peklenščak. A spomnil se je v tem trenutku revščine, ki tare njegovo ljubo družino in jel se je jokati in hudobca prositi za pomoč. — „Oh milostljivi gospod vrage!“ zdihoval siromak, „saj ne potrebujem vsega! Če bi le četrtina od tega denarja imel, lakko bi poplačal dolgove, ki bi mi še nekaj ostalo!“

„Mi je tudi prav“, dene nato hudobec, „vzame toraj, koliko potrebuješ! Čez sedem let lahko pridobi po ostalo zlato, ali mi razodeneš kako željo, kateri ti moram izpolniti, potem je vse poravnano.“

Ko sta pogodbo (kontrakt), kakor je v navadi

koraj milijoner, kako brez skrbi je lahko tajnik okrajnega zastopa skrbel za svoj žep, ker je bil ravno poštenjak od pet do glave zvest in dober prijatelj vseh celjskih takozvanih narodnih voditeljev, vseh celjskih slovenskih dohtarjev.

Največji dosedajni prijatelj vseh dohtarčkov, mamborski „Fihpos“ piše o tem zastopu tako-le:

„Kdo je v zadnjem času bolj škodoval narodni stvari, nego celjski prvaki s svojo nebrižnostjo v okrajnem zastopu celjskem, vsled katere se je posrečilo tajniku okrajnega zastopa, poneveriti velike svote! Vsi polomljeni konzumi, nad katerimi so se tako zgražali, nam niso toliko škodovali! To se mora povedati celjskim prvakom v našem listu v obraz, kajti sicer se jim tega ne upa nihče povedati!“

Oho, kam si pa prišel „Fihpos“? Kaj bodejo prekli tvoji bratci dohtarčki k tem vrsticam? Ali si morda tudi ti že sprevidel, kdo je največji prijatelj meta, si se morda celo poboljšal?

Toda oglejmo si sejo!

Dohtar Sernec je dolgo časa nekaj kvasil. Povedal ni ničesar novega. Ko je začel svojo osebo razmišljati, češ on ni kriv, da se je tako brez brige skredelo za red v zastopu, mu tega sploh nihče ni hotel rejeti.

Urednik Ambrositsch, nemški ud okrajnega zastopa, se je na povabilo dohtarja Serneca vdeležil te seje, kateri se je postavilo v pravo luč sramotno go-podarjenje slovenske večine, je z ostrimi besedami mačil celo gospodarstvo celjskega okrajnega zastopa. Kaj hočemo, kolikor nam dopušča prostor, njegov vor ponatistiti, kateri bode gotovo zanimiv za vse mete celjskega okraja.

Imenovani urednik je govoril približno takole:

„Kar nam je tukaj načelnik zastopa (Sernec) o-

pisala s krvjo, preštela sta na mahu ležeče zlate, kovač si je s četrtino napolnil žepe ter se veselo izgajajoč podal domov.

To vam je bilo veselje! Kako so skakali otročiči v radosti, zaslišavši žvenketanje denarja v očetovih žepih! Tudi žena je bila kar iz sebe in ni mogla rejeti, da ima mož resničen, pravi cesarski denar, saj se ji ni nalogal, da mu ga je posodil nek star, nevarljiv gospod za celih sedem let.

Koj drugi dan je poplačal oderuške dolgove, potem pa začel delati, kar so mu pripuščale moči. Njegov trud ni bil zastonj, že v kratkem času si je pridobil lepo premoženje. Z vragovim denarjem je bil toraj srečo, ker je bil dober delavec, ter skrben in stedljiv mož.

Pa hitro je prišlo sedmo leto. Naš mojster je ljub svojemu bogastvu postajal zmiraj bolj tih in previden. Niti ljubeznjivost žene, niti ljubkanje otrok ni moglo privabiti na njegov otožni obraz najmanjšega smeha, pač pa je bil od dne do dne bolj in bolj blede.

Ljudje so se čudili njegovi izpremembi in ugovarjali, kaj mu je. — „E, jetre imate bolane, le verja-

poneverjenju Kosema, tajnika celjskega okrajnega zastopa, povedal, je seveda nepopolno in to radi tega, ker ima celo stvar preiskovalni sodnik v rokah. Toda kakor ima vse, kar počenja dohtar Sernec, na sebi znak velike nesebičnosti, bile so sedajne njegove razprave tudi take. Doktor Sernec še ni, kakor se mi zdi, nikakor prišel do spoznanja, v koliki meri je bil on sam odgovoren in zavezan s svojo osebo.

O zadevi Kozema človek najložje sodi, ako si malo bolj natanko ogleda vzgled, povzročen v letu 1889 od doktorja Serneca, doktorja Dečka in Baša. V oktobru leta 1889 so se lahko čitali v slovenskih časopisih članki, v katerih se je v enomer govorilo o „velikih goljufijah“, katere so se vršile v celjskem okrajnem zastopu, kateri je bil tedaj v nemških rokah. Pri neki obravnavi pred par meseci je doktor Sernec sam pripoznal, da je bil on pisatelj takih in enakih člankov. Prvi izmed teh člankov se je glasil nekako tako-le: „Novi okrajni odbor je prišel pri pregledu računov koncem leta 1888 in pri prevdanku za leto 1889 velikim goljufijam v okrajni blagajnici na sled, katere so se vršile za časa prejšnjega okrajnega zastopa. Radi tega sestavljena komisija okrajnega odbora je toraj odločila, da se da cela stvar c. kr. okrajni sodnji v roke.“

Okrajni zastop, katerega je doktor Sernec stem člankom sumničil, je zastop Stigerja. Sedaj se pečamo mi in tudi preiskovalni sodnik z zastopom Serneca, Dečka in Kosema. Razložek med tema dvema zastopoma je ta, da so bile „velike goljufije“ v zastopu leta 1889, toraj v zastopu Nemca Stigerja popolnoma izmišljene, da se je tedaj preganjal nedolžen nemški uradnik tako dolgo, da si je sam končal življenje, med tem ko bode prišel sedajni zastop v kratkem pred javne sodnike. V letu 1889 je pisal doktor Sernec približno sledeče: „No, čas sodbe je prišel,

mite mi,“ čebljala je stara Culovka ter prigovarjala kovaču, naj gre k zdravniku. Druga tercijska je zopet menila, da je zagovorjen; vsled tega bi bilo najbolje, pustiti se blagosloviti od kacega pobožnega misijonarja.

In bil je za pomoč res zadnji čas. Teža mlin-skega kamena je noč in dan stiskala njegovo srce, da ni mogel več delati in mirno misliti. Ker je odložil kladivo, imel je še več časa za premišljevanje, kar je njegovo stanje še shujšalo.

Slednjič mu je nekdo svetoval, naj se poda na goro v gozd k puščavniku prosit pomoči. Ta sveti mož je znal mnogokaj, česar drugim ni bilo mogoče storiti; odganjal je muro, ki je v tihih nočeh sesala trudne ljudi, ozdravil krave, katere so kri dojile, napodil hudobca, ako je koga obsedel itd. Tudi je rad pomagal vsakemu človeku z dobrim svetom.

Kovač je ubogal, podal se na goro in odkrito-srčno povedal mogočnemu možu vzrok svoje nesreče. Starec je zamišljeno majal plešasto glavo in čez nekaj časa rekel: „To je sitna stvar! Zdaj vam ne vem ničesar svetovati. Pridite jutri zopet, morebiti mi pride po noči kaj primernega na misel.“